

... TO, KAR JE, NE MORE BITI RESNIČNO."
 (E. Bloch, Philosophische Grundfragen I, Frankfurt, Suhrkamp 1961, str. 65)

Izobraževanje je bila v stoletjih veskozi težnja k razumevanju narave in človeka kot dela narave, prenos izkušenj za ustvarjanje nove prakse. V današnjem svetu se kot posledica vedno večjega materialnega bogastva na eni strani in misli o perfidni obliki suznosti človeka v takem svetu pojavljata predvsem dve konceptiji izobraževanja: tehnokratsko-funkcionalistična in humanistična.

Znanost kot bogastvo človekove izkušnje se danes vse bolj diferencira, posledica je njena birokratiziranost. Njen cilj dejansko ni več blagostanje človeka, pač pa cilj zaradi samega sebe. Razviti ekonomski represivni sistemi, ki želijo perpetuirati sami sebe, potrebujejo ravno tako znanost, da lahko hkrati vsiljujejo ljudem lažne potrebe, onemogočajo refleksijo o sistemu, zapirajo znanost v babilonski stolp funkcionalnosti. Delovanje sistema mora biti brezhibno, do skrajnosti racionalizirano, zato dopušča spreminjanje izobraževanja edino v tehnokratsko-funkcionalističnem smislu.

Opozicija humanistične inteligence opozarja ravno na te enostranskosti in postavlja tezi o človeku-stroju antitezo: človek o človeku, v človeški praksi. Zaveda se nevarnosti sodobnosti, ki preti, da bo znanstvenik in intelektualc postal navaden „pruski vojak“ sistema (R. Sipek).

Današnja univerza je najvišja organizacijska in vsebinska oblika pozitivnega izobraževanja, oblika, ki seveda nosi vse odlike in slabosti izobraževalnega sistema v celoti. Življenje te univerze smo profesorji, asistenti, študenti... Zavedimo se teh slabosti, ne pristajajmo nanje! Spreminjajmo! Režimo!

... to kar je, ne more biti resnično."

Vprašanje, ali naj bomo proizvodnja okovov zaslužnjenja ali proizvodnja kladiv za osvobajanje človeka, ni več vprašanje. Vedno bolj se zavedamo, da smo tudi mi, sedanja in bodoča inteligenca, le najemna delovna sila, kar nas vedno bolj neločljivo povezuje z delavskim razredom, objektivnim nosilcem revolucije. Uporabimo naše znanje in skušajmo podreti ograjo med peresom in lopato. Znanje naj postane srp revolucije.

Začeti moramo v svojem domu – na univerzi. Odrtgajmo zvočnike prisile in lažnih potreb, faks naj ne bo faks-helizim, pralnica možganov. Prisluhnimo notranjim glasovom o osvobajajočem delu, o delu kot igri. Odstranimo milijonske lestence, reprezentanco birokratskega izobraževanja, zavese enodimenzionalnih odnosov. Danes so kabineti zaprte znanosti, dvignjeni nad pritličje komunikacije znanja (spomnimo se sa-

mo razporeditve prostorov na fakultetah!). Dvignimo univerzo iz tega pritličja, stopimo v prihodnost človečnosti z zavestjo, da je univerza zgradba, ki so jo ustvarili ljudje – za ljudi. Pometimo okostenelost njene strukture! Zadeli bomo ob steno odpora lažnih in ne-lažnih interesov. Toda vsaka stena se da podreti, tudi ta.

Na voljo imamo dve možnosti. Prodrimo najprej v institucije, revoltirajmo in negirajmo njihovo vsebino, osvestimo se z delovanjem v dejanskem proti dejanskemu! Če bomo naleteli na skrajno nerazumevanje, nam ostane negacija totalnosti.

- Zahtevajmo:
- 1) stalno preverjanje pedagoškega procesa – z anketami in prek fakultetnih organov,
 - 2) številnejšo prisotnost študentov v teh organih v PZS, v reelekcijskih in študijskih komisijah; študent-prorektor,
 - 3) ukinitvev avtoritarnega načina poučevanja,
 - 4) uvedbo eksperimentalnih oddelkov, kjer se bodo upoštevala moderna pedagoška načela,
 - 5) postopno ukinitvev predavanj in uvedbo sodobnejših oblik komunikacije,
 - 6) odpiranje fakultet interdisciplinarnemu študiju, tako v drugostopenjskem kot podiplomskem študiju,
 - 7) usposabljanje novega učnega kadra (1 pedagoški delavec na 5 študentov),
 - 8) vključitev študentov v aktiven znanstveno-raziskovalni in pedagoški proces že v teku študija,
 - 9) enoten univerzitetni informacijski center in posodobljanje obstoječih knjižnic,
 - 10) povezovanje univerze s prakso, tako v materialnem kot znanstveno-raziskovalnem pogledu,
 - 11) stik z drugimi jugoslovanskimi in tujimi univerzami, bolj razvejano izmenjavo izkušenj. Otresimo se alpske naduhe!
 - 12) razširitev univerzitetnih zmogljivosti in ukinitvev sprejemnih izpitov,
 - 13) preoblikovanje izpitov iz gospostva nad kreativnostjo v gospostvo kreativnosti,
 - 14) vse to brez strahu v institucijah, na predavanjih, v fakultetnih glasilih (ki naj postanejo medij revolta in spreminjanja).

Če ne bomo dosegli bistvenih uspehov, radikalizirajmo borbo in delujmo v obliki sit-, teach-, be-inov, antiuniverze, anti-kulture, zasedb fakultet, sploh v obliki negacije represivnega izobraževanja. Sistem – pajek, mi – muhe. Raztrgajmo to orwelovsko mrežo!
 „Vse kar je, je vredno, da propade,“ je rekel Hegel. Rado LIPOVEC

kritika kletnih izbic v mestih

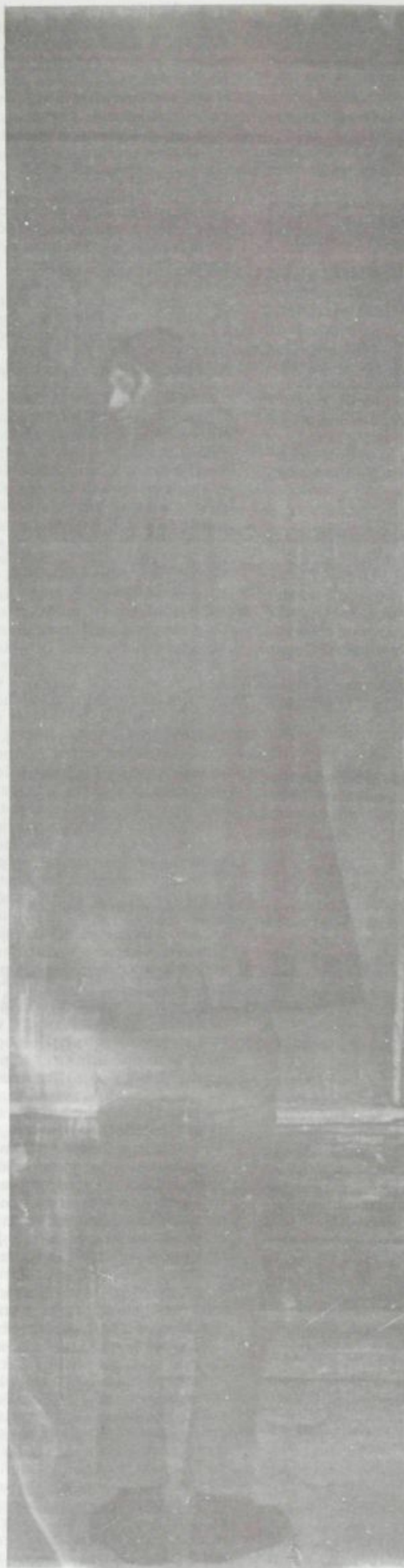
Ponoči se mi je zgodilo nekaj čudnega. Šel sem v klet, da bi pospravil drvarnico. Ker pa je drvarnico že prej, in jaz tega nisem vedel, pospravil nekdo drug, poleg tega pa sem začutil, da se v kleti že spet dogaja nekaj skrivnostnega, sem stopil na ogled. Priznam, malo me je bilo strah, kajti bila je noč, tihota, samo tisto skrivnostno se je dogajalo, tako da je škripalo, in bivalo okoli po hodnikih. Ko sem odprl neka vrata, za katerimi sem pričakoval običajno drvarnico katere sosednjih strank, sem ostrmel.

Prostor je bil resda hladen in plesniv, a bil je lepo opravljen, celo preproga je bila na tleh. Na nenavadno visoki postelji je po turško sedela mlajša ženska. Bila je od daleč po videzu nekakšna ciganka. Smehljala se je in me z roko vabila, naj pridem bliže. Opazil sem, da bi ženska vrata lahko zaklenila, če bi to hotela, kajti na tej strani je bil ključ v ključavnici. Bilo je jasno, da me je pričakovala. Možnost, da bi pričakovala nekoga drugega, je sicer obstajala, a sem jo ovrgel, ko sem se prepričal, da si me je v luči gole žarnice ciganka utegnila že do dobra ogledati; če ne bi bil pravi, bi se me gotovo bala ali pa celo skušala znebiti s klici na pomaganje. Stopil sem bliže. Bila je mlajša, kot sem sodil prej, od daleč. Stopil sem še bliže in videl, da ni nikaka ciganka. Bila je civilizirano, urbanizirano dekle, temnolaso, z mehkim pogledom. Zdaj bi se je lahko že dotaknil, tako blizu sem bil. Gledala sva se iz obraza v obraz. Ne bi mogel natanko povedati barve njenih oči; bile pa so temne, žametne, neskončno ljubeznive in prijazne z mano. Lepa usta so se smehljala široko, da so kazala po obliki in sicer neverjetno krasne zobe. Šele ko je dekle odprlo svoje telo, sem opazil, da je gola. A na neki način nama sploh ni šlo za seks. Samo gledala sva si najina obraza, predvsem oči. Tudi jaz sem se ji moral zdeti lep, kot ona meni. Tudi jaz sem se ji smejal toplo in ljubeče. Bil je nagon po ohranitvi. Bila sva samec in samica, ptici v ljubezenski predigri. Ponavljam pa, da nisva bila spolno vznemirjena. Samo čudila sva se najini lepoti in si jo ogledovala, da sva čutila, kako lep in visok bo najin zarod. Dekle je zamižalo. Le za hipec je spustila veke, a bilo je dosti, da sem videl resnico: v gubi med veke in obrvnim lokom je bila tanka črta sivozelene kletne plesni.

sigmund freud
humor (odlomek)

Čas je, da se seznanimo z nekaj značaji humorja. Humor ne vsebuje samo nekaj osvobajajočega, kakor domislica ali komika, ampak tudi nekaj veličastnega in vzvišenega, poteze, ki jih ne najdemo niti v eni od obeh drugih zvrsti prejetanja užitka iz intelektualne dejavnosti. Veličastno je očitno v triumfu narcizma, v zmagovito ohranjeni neranljivosti ega. Ego ne dopušča, da ga spodbude iz realnosti, ranijo, prisilijo v trpljenje, vztraja, da ga travme iz zunanjega sveta ne morejo ganiti, celo kaže, da so mu samo povod za užitek. Ta zadnja poteza je povsem bistvena. Predpostavimo, da je zločinec, ki ga v ponedeljek ženejo na morišče, + rekel: Ne briga me, če obesijo takega človeka, kot sem jaz, svet zaradi tega ne bo propadel! — Takrat lahko rečemo: to govorjenje sicer vsebuje veličastno premoč nad realno situacijo, modro je in upravičeno, toda ne kaže niti sledu humorja, še več, zasnovano je na oceni, realnosti, povsem nasprotni tisti pri humorju. Humor ni resigniran, ampak uporen, ne pomeni samo triumf principa užitka, ki se v tem primeru lahko ohrani nasproti neusmiljenosti realnih razmer.

+ Iz prejšnjega dela teksta: ... delikvent, ki ga v ponedeljek ženejo pod vešala, izjavlja: „Dobro se je začel teden!“...

TRIBUNA, študentski list. Izdaja 10 SŠ LVZ. Uredništvo in uprava 61000 Ljubljana, Trg revolucije 1/II. Telefon 21 280. Tekoči račun 50101-678-47120. Tiska DDU, Ljubljana, Parmova 39. Letna naročnina 25,00 din. Poštnina plačana v gotovini. Rokopisov ne vračamo.

Uredništvo: Tomaž Kšela (v. d. glavnega urednika), Marjan Pungartnik (odgovorni urednik), Pavle Zgaga, Rado Lipovec, Igor Torkar, Miha Avanzo, Nikola Damijanič, Edo Stefančič (likovni in tehnični urednik), Bora Zlobec, (lektor in sekretar redakcije), Alenka Blažina (korektor), Črt Prinčič (tehnični sekretar).

uganke

Dve globoki jami,
v njih meso utripa,
kadar sta na rami,
noga v slepo tipa.

Je že nalito,
je že izpito,
je s kupolo krito
in nikdar razlito.

Poln trebuh kruha ima,
a ga ne napihne;
kadar pride zima,
v kotu tam utihne.

Dvanajst polsestric v krogu tam ždi,
bratca za bratcem med njimi drvi.

Dvoje zobov ima,
na njih hrano nosi
in po grlu z njima
tebi ju natrosi.

Po črti koraka,
a težko z nje stopi,
še dva koraka,
glej, že je pri Evropi.

Pišče naše skače
in, če joče, srače.

Po telesu ima rože
in na mehkih nogah nože.

To je čuden sod brez dna,
ki nič ostati v njem ne zna,
vendar ni globlji od metra.

Pišče majki je ušlo
in odšlo po trati.
Našlo glisto je mastno
in jo neslo mati.

(Rešitve prihodnjic)

UREDNIŠTVO ZA TEORIJU RAZPISUJE NASLEDNJE TEME (za vse, ki jih problematika zanima in bi na navedene teme hoteli pisati):

1. VPRAŠANJE ŠTUDENTSKEGA ORGANIZIRANJA
2. PERSPEKTIVE ŠTUDENTSKEGA GIBANJA
3. ALTERNATIVE UNIVERZI: MED REFORMO IN GIBANJEM
4. KAKŠNO MARKSISTIČNO IZOBRAŽEVANJE
5. POLOŽAJ IN FUNKCIJA INTELIGENCE V SODOBNEM SVETU
6. KULTURA IN SUBKULTURA
7. LITERATURA (UMETNOST) KOT NAČIN PRČESTVA
8. SEKSUALNOST IN REPRESIJA
9. 20. STOLETJE: TOTALITARIZEM IN REVOLUCIJA
10. EKOLOGIJA IN VPRAŠLJIVOST INDUSTRIJSKE DRUŽBE

Sodeluje lahko KDORKOLI. Ker pa realist lahko na ta razpis pričakuje le s študentske strani le nekaj prispevkov, naj še posebej napišem, da si uredništvo želi tudi sodelovanja asistentov in profesorjev (če bo to kaj pomagalo? !), pa tudi strokovnjakov, ki ne delujejo na univerzi.

Tekste pošljite (če se le da pregledno natisnane, maksimalna dolžina je osem tipkanih strani) v roku od danes do izida predzadnje številke letošnjega letnika na naslov uredništva TRIBUNE. Najboljši prispevki bodo poleg rednega honorarja še posebej nagrajeni.

UREDNIK ZA TEORIJU

14. novembra letos se je za okroglo mizo na univerzitetnem komiteju na Trgu revolucije zbralo večje število študentov in drugih zainteresiranih za razgovor na temo birokracija in tehnokratizem. Razvila se je zanimiva diskusija o razvoju birokratizma, tehnokratizma, polikratizma in vseh tizmov. V razpravi so sodelovali prof. dr. Božidar Debenjak, dr. Bogdan Kavčič in dr. Stane Saksida. Ker je bila tema precej obširna in ni bilo mogoče odgovoriti na vsa zastavljena vprašanja, posebno na vprašanje o samoupravljanju, je dr. Božidar Debenjak predlagal, da bi ob naslednji okrogli mizi razpravljali predvsem o vprašanju samoupravljanja v naši družbi.

manfreda

SKUPŠČINA ŠTUDENTOV NA EKONOMSKI

15. novembra letos je bila skupščina študentov ekonomske fakultete. Po poročilu predsednika študentskega sveta se je razvila diskusija, ki je zopet pokazala, da na fakulteti obstajata dve različni skupini, med katerima bo težko prišlo do sodelovanja. Na koncu so izvolili novega predsednika študentskega sveta Braneta Hvastjo.

rš

ZK NA PRAVNI FAKULTETI

Osnovna organizacija ZK pravne fakultete je na svoji konferenci 15. novembra letos enoglasno izvolila za sekretarja osnovne organizacije Bojana Žaniča, za njegovega namestnika Draga Lukiča in še osem članov sekretariata.

rš

O POLOŽAJU NA FSPN

13. novembra letos je bil na fakulteti za sociologijo, politologijo in novinarstvo razgovor o položaju fakultete v družbi glede na zadnje kritike centralnega komiteja ZKS. Udeležilo se ga je kakih sto študentov. Dekan fakultete dr. Vlado Benko je v uvodu orisal historiat visoke šole oziroma fakultete za sociologijo, politologijo in novinarstvo zadnjih nekaj let. V komentarju sodb, ki so bile izrečene s strani političnih forumov, je menil, da niso bile argumentirane. Poudaril je, da je fakulteta sama ugotovila nekatere pomanjkljivosti v svojem delu že pred temi kritikami; sedaj pa potrebuje časa, da bi uveljavila ukrepe za odpravo teh pomanjkljivosti. V nadaljevanju razgovora so študentje postavljali vprašanja o odnosih fakultete do politične institucije, to je do CK in obratno. Ves čas pa je bilo čutiti, da se študentje ne čutijo kaj dosti udeleženi in soodgovorni za situacijo, v kateri se fakulteta nahaja.

Igor VIDMAR

NOV RAČUNSKI CENTER NA EKONOMSKI FAKULTETI

13. 11. 1972 je bila na ekonomski fakulteti majhna slovesnost ob priliki otvoritve fakultetnega računskega centra. Pri otvoritvi so bili poleg dekana in večine profesorjev prisotni še predsednika kulturno-prosvetnega in republiškega zbora slovenske skupščine, predstavnik gospodarske zbornice in tajnik univerze. Dekan fakultete je v kratkem nagovoru poudaril, da je namen fakultete dati študentu čimveč znanja, in da je zato fakultetni računski center ena izmed možnosti nadaljnjega razvoja na tem področju. To velja tako za pedagoško kot za raziskovalno področje. Obširnejše poročilo o novem računskem centru je dal predsednik centra ing. Resinovič. Omenil je, da so predmet računalništva na ekonomski fakulteti uvedli že leta 1968 in da danes poučujejo že pet računalniških predmetov. Poučevanje teh predmetov brez računalnika je bilo do sedaj silno težavno in je za to skupino nova instalacija življenjsko pomembna. Uporaba računalnika je potrebna tudi približno tretjina predmetov, zlasti matematični in statistični predmeti. Pri teh se terminal uporablja za razne vaje in seminarje. Terminal se lahko uporabi pri vseh ostalih predmetih, na primer pri kontroli vaj in testov.

Drugo področje računalnika je znanstveno-raziskovalno delo. Na ekonomski fakulteti je štirinajst znanstveno-raziskovalnih inštitutov, ki so morali do sedaj uporabljati računalnike drugih centrov. Terminal na lastni fakulteti pa je nadaljnja spodbuda za raziskave, kajti računalniki v drugih računskih centrih niso bili vedno na razpolago.

Tretje področje uporabe terminala je uporaba za fakultetne službe in uprave. Eden izmed projektov za uporabo računalnika na tem področju, ki se je začel, je evidenca študentov. Zaradi velikega števila študentov na ekonomski fakulteti je bilo vedno težavne spremljati spremembe v študentski populaciji, in je zato uporaba računalnika na tem področju nujno potrebna. Terminal namesavajo uporabiti tudi pri delu v računovodstvu in pri poslovanju centralne ekonomske knjižnice.

Nato je ing. Resinovič povedal nekaj o značilnostih in lastnostih terminala ter glavnega računalnika, čemur je sledil ogled novega terminala.

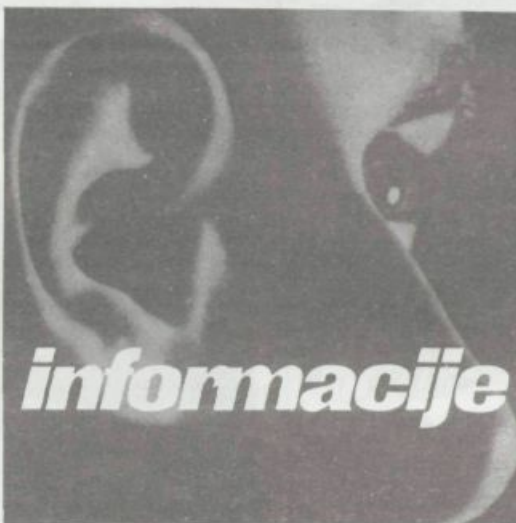
Janko BRANKOVIČ

16. novembra 1972 je sekcija za normativno urejanje tiska pri SZDL pripravila razgovor o predlogu novega zakona o tisku. Razgovor naj bi združil mnenja vseh tistih, katerih položaj ni neposredno odvisen od tiska (informiranja). Zakon bo imel republiško veljavo, vendar ga bodo uskladili v dogovorih z drugimi republikami, da ne bi prišlo do različnih informacijskih režimov znotraj iste države.

Pri zakonu čudi ena stvar. Boštjan Barborič, sekretar za informacije pri slovenskem izvršnem svetu, je namreč nakazal, da so nekatera določila zakona (tisto o omejevanju možnosti, da skupine občanov ustanovljajo svoje liste) protiustavna, vendar so politično motivirana. V razpravi se je pokazalo, da zakon ne rešuje povsem ustrezno nekaterih vprašanj, na primer izdajateljskega sveta. Toliko sporna formulacija bivšega 52. člena o pogojih zaplembe je nespremenjena, zakon tudi ne skuša racionalizirati škode, ki pri prepovedih nastane. S tem se jasno kaže, da je zakon zrasel predvsem kot težnja po dokončni ureditvi „upornega“ tiska, saj vse marginalne situacije (prepovedi, iniciativa „skupine občanov“) urejuje povsem avtoritarno.

Za zaključek pa še ena stvar. 32. člen novega zakona predvideva za časopise, ki bi jih utegnile izdajati skupine občanov, kavcije v vrednosti naklade prve številke. Ne glede na utemeljitve (češ da je to varščina, ker taki listi nimajo družbenih dotacij, ki bi jih v konfliktu odvzeli – kar je tipično represivno) je to metoda, ki je v zgodovini vseskozi dušila svobodo tiska. Klasični buržoazni represivni mehanizem se sedaj prenaša še v socialistični zakonodajo. Tak ukrep bi neupravičeno privilegiral tiste, ki se že sedaj obnašajo do družbe precej ignorantsko (na eni strani gre za ČIK, na drugi pa za poneumljajoči dnevni tisk).

MP

PROBLEMI SE ODPOVEDUJEJO IZDAJATELJU

16. tm. so se sestali sodelavci Problemov, da bi se opredelili do stališč, izraženih na sestankih odbora za ustanovitev novih Problemov – Literatura. Takoj je mogoče ugotoviti, da so se nesoglasja v odboru med obema soizdajateljema (RK ZMS in IO SS LVZ) ter predstavnikoma sodelavcev na omenjenem sestanku še jasneje pokazala, namreč v tem smislu, da se tako sodelavci kot predstavniki IO SS LVZ niso mogli strinjati s kategoričnimi stališči, katera so zastopali predstavniki RK ZMS.

Diskutanti so kmalu ugotovili, da je nesoglasje v odnosih med izdajateljem in sodelavci pogojeno s političnostjo zahtev RK ZMS, iz česar pravzaprav sledi tudi nemožnost plodnega pogovora med obema stranema. Predstavniki RK ZMS so se branili, da je ZM kot družbeno-politična organizacija odgovorna za politični odmev zapisov v Problemih, pa če ti sami po sebi so politični ali ne. Jasno je, da je temu stališču sledilo stališče o nadzorni vlogi izdajatelja, kar pa so sodelavci Problemov imeli za omejevanje avtonomije in odgovornosti uredništva. S tem v zvezi je prišel na dan problem marksističnosti Problemov, ki je po zahtevah RK ZMS pogoj za izhajanje revije. Vendar pa predstavniki ZMS niso bili določeni v odgovoru, za kakšen marksizem oz. za kateri izmed marksizmov bi naj v Problemih šlo. Tako sodelavci te zahteve RK ZMS niso mogli imenovati drugače kot ideološko zahtevo.

Glede na vsa ta in še nekatera drobnejša nesoglasja je odgovorni urednik nekdanjega uredništva Problemov-Literatura predlagal kot eno izmed možnosti, da se sodelavci odpovedo RK ZMS kot izdajatelju revije, tako da bi izdajateljstvo vnaprej ostalo samo na ramesnih IO SS LVZ, ki pa je v principu zainteresiran za ohranjanje odprtega kulturnega prostora, ki so ga tudi do sedaj pokrivali Problemi. IO SS LVZ je tudi že izrazil zainteresiranost za čim svobodnejši in čim bolj odprt nadaljnji razvoj Problemov oz. za razvoj literature in kulturnih konceptov, ki jih vnašajo v slovenski prostor mlade generacije.

Kot je razvidno tudi iz stališča sveta sodelavcev Problemov, le-ti niso našli skupnega jezika s predstavniki RK ZMS, in izгледа, da bi bila situacija morda re-

Devetega septembra 1972 je RK ZMS sprejela ocene delovanja revije Problemi-Literatura, v kateri je splošno in aprioristično ter brez analitične presoje prispevkov ocenila „erotično“ številko Problemov-Literatura. Na podlagi te „ocene“ je RK ZMS razrešila uredništvo Problemov-Literatura in onemogočila izid že pripravljene trojne številke revije. Devetnajstega septembra 1972 je zbor sodelavcev zavrnil pavalne ocene in zahteval analitično utemeljitev razrešitve uredniškega odbora Problemov-Literatura. Tega RK ZMS ni storila.

Tudi pripravljala sestanka predstavnikov zbora sodelavcev in RK ZMS (prisotni so bili tudi predstavniki IO ZŠJ) nista omogočila ustreznega nadaljevanja neutemeljeno prekinjenega dela revije. Izkazalo se je, da izdajatelju ne ustreza – na zboru sodelavcev ponovno potrjen – koncept revije. Se več, iz izdajateljve predstave o bodoči podobi in nalogah revije je postalo jasno, da revije, kot so jo s svojim delom že uresničevali sodelavci, v takih pogojih ne more biti več.

Na zadnji seji, šestnajstega septembra, je zbor sodelavcev ob prisotnosti predstavnikov RK ZMS ugotovil, da so stališča izdajatelja ostala nesprejemljiva in da pomenijo dejansko ukinitve revije.

Ker imajo sodelavci nasilno ukinjenih Problemov-Literatura voljo in interes nadaljevati svoje delo, si bodo poiskali družbene organe, ki bodo pripravljeno prevzeti izdajateljstvo Problemov-Literatura.

ZBOR SODELAVCEV REVIE PROBLEMI-LITERATURA, 16. 11. 1972

TRIBUNA O TRIBUNI NA VIČU

17. novembra letos je viška mladinska organizacija priredila razgovor s člani starega in novega uredništva Tribune. Stari niso prišli, zato je novo uredništvo pač moralo razlagati predvsem svoj odnos do lanskoletnih konfliktov in do letošnjega koncepta Tribune.

Predvsem je prevladala teza, da je bila lanska Tribuna zadnji ostanek načina, ki ga je v kritiki družbe ustvarilo ljubljansko študentsko gibanje. Pokazala se je nezadostnost take kritike, zato je tudi naloga lista drugačna. Sklop problemov je treba postaviti na novo osnovo, potrebno je politizirati tudi tiste sloye problemov, ki so bili lansko leto zapostavljeni. Tribuna mora v dokaj apatični situaciji zgraditi novo kritiko.

V nadaljnjem razgovoru smo razčističevali osnovne pojme opredelilive stvarnosti, to je razrednost naše družbe, potrošniška kultura itd. Ob vprašanju komunikativnosti Tribune so uredniki opozorili na manipulativnost vsakdanjega jezika – na vprašljivost vsakdanjosti, ki je s svojo samoumevnostjo tako neracionalna.

Pogovor, ki se ga je udeležilo okrog trideset mladincev, je bil zanimiv in ploden poskus komunikacije s tistimi, ki so v veliki meri vključeni v iste družbene procese.

MP

VOJVODINA: KDOR NE ŠTUDIRA DOBRO, NAJ PLAČA

Kot poroča DELO 20. novembra, je predsednik Zveze študentov Vojvodine kolega Vladimir Baltić opozoril na predobro odnos, ki ga naša družba izkazuje do tistih študentov, ki ne izpolnjujejo svojih dolžnosti. Omenil je, da kar 43 odstotkov študentov študira več kot sedem let, za njihov „študij“ pa družba plačuje velike vsote. Poleg tega, je povedal, 93 odstotkov mladih nima možnosti vpisa na univerzo. Poudaril je, da bi morali dati v začetku šolanja vsem mladim enake možnosti, leni ali nesposobni pa naj bi se kasneje, če bi hoteli, šolali na svoje stroške.

Problem je realen in vsi se ga že dalj časa zavedamo. Toda kolegi Baltiću bi vseeno lahko postavili za tako problematiko najpomembnejše vprašanje: kakšne kriterije ima za določevanje lenih in nesposobnih? Je len tisti, ki piše v Uj Symposium namesto v Indeks? Poleg tega pa se običajno ne izražamo tako brezkompromisno, in zato omejnimo tudi subjektivne in objektivne pogoje študija.

ZP

STUDENT PREPOVEDAN

Beograjsko okrožno sodišče je 14. novembra začasno prepovedalo zadnjo, 21. številko Studenta, časopisa beograjskih študentov. Kot poroča DELO, je bil povod za prepoved „razgovor redakcije Pitanja z dr. Brankom Horvatom“, v katerem so po mnenju tožilstva na „izkrivljen način prikazane družbeno-politične razmere v državi, kar razburja občane in kar je v nasprotju s členom 52 zakona o tisku in kredvstih informacij“. 20. novembra pa je sodišče prepoved potrdilo, s čimer je postala pravnomočna.

To je druga prepoved študentskega časopisa v tem šolskem letu. V času, ko poročamo, je izšla 22. številka Studenta, ki jo Univerzitetni odbor beograjskih študentov iz doslej neznanih vzrokov ni dovolil razpečavati.

ZP

„... ko govorimo o dialektiki, je stvar v tem, da moramo biti mi ta dialektika, o kateri govorimo, vedeti, da je to tisto, o čemer je nekako govor.“ (David Cooper)

V nekem filmu o Stalinu sem videl cvetlični tank, tank, narejen iz tisočev in tisočev cvetov, takšen, ki bi se v jekleni izvedbi udril v zemljo, ogromen. Cvetličnega so nosili ljudje na prvomajski paradu. Epizoda, ki zgovorno kaže, da so ljudje pripravni za nošenje kakršnih koli nesmislov. Obstaja groteskna podobnost med pripravljenostjo nositi cvetlični tank in med pripravljenostjo, da se eksistenci nadgradi najbolj razumska nečlovečnost. Ali pa — nečloveška eksistenca gradi najbolj fantastične nesmisle.

Z razpravo proti „nevtralni“ šoli se je začelo praktično razmišljati o procesih izobraževanja in o njihovem odnosu do politike. Od prosvetljenstva naprej, ko so šole postale javne ustanove, nekaj servis, ki ga s posredovanjem kakršnega koli interesa vodi država, so se šole utrjevale kot prevladujoč način izobraževanja. Sproti so se razvijale tudi oblike kontrole, najprej preko programa in učiteljev, potem pa še s statusom, pridobljenim s šolanjem. Takšen status velja univerzalno, ne glede na količine znanja, ki se pozneje izkazuje kot učinkovit vir socialnega razlikovanja. Danes lahko rečemo, da je dognani represivni šoli postavljena nasproti dognana divjost vsakodnevni izkušnji, praktičen odgovor na omejenost šole. Dve nasproti si stvarnosti, katerih medij je učenec.

Tezo o „nevtralni“ šoli se da marksistično pobijati samo tako, da prikažemo praznost „nevtralnega“. V resnici nevtralnosti ni, toda ne v tem smislu, da se en sistem indoktrinacije takoj mora nadomestiti z drugim. Spomnimo se samo dokazovanja, da je v bistvu naša šola še vedno meščanska šola. S to kritiko se sicer daje slutiti, da razmere obnavljajo položaj, v katerem se perpetuira meščanska zavest, vendar v praksi ostajamo pri nevarnem sklepu, da se tako stanje da odpraviti z verbalno vzgojo. Lažna racionalnost dosedanje šole omejuje eksperimentiranje, zato je nezaslišana trditev, ki so jo kot vprašanje nekateri že zastavili: Ali so šole potrebne? Ali ni ves dosedanji razvoj šole težil ravno k temu, da jo pojmujejo kot institucijo, kamor lahko brez škode obešamo kakršno koli „idejnost“? Se skozi zadnja vrata ne vrača težnja, da bi „neopredeljenim“ objek-

tom naprtli cvetlični tank in jih s tem še prepričali, da so se rodili samo za to vlogo.

Sicer pa vprašanje marksizma v vzgoji izhaja iz značaja marksizma samega. Že sam pojem marksistične vzgoje je nesmiseln, ker predpostavlja marksizem kot sistem dejstev, edinstven način razlage, katere splošnost bi bila neka ideologija. Taka vzgoja bi enostavno nadomestila že tradicionalni religiozni pouk, izveden v tem, da se praksa posameznika mora podrežati idealnosti verske predstave. Marksizem v takem pojmovanju je videti samo verbalna kritika (ali pa še to ne), pogosto pomešana z vcepjanjem „vrednot“, tega križanca med mesijanstvom in najbolj neumno prisilo. Navsezadnje se dogaja, da je marksizem samo ime za obnavljajočo se stvarnost, ker se bodisi reducira na moralni (pa tudi psihični) princip ali pa se v „materializmu“ enostavno menjajo dejstva — pač pot za neštet razlag pod pritiskom vsakdanjih potreb.

Ne gre dokazovati, da marksizem ni navadna aprioristična tvorba, v kar ga naše šole (in tudi univerza, mogoče v najeksplicitnejši obliki) spreminjajo, ko ne morejo razložiti nekaterih ključnih procesov v naši družbi ali pa o njih molčijo, enostavno zato, ker obstaja marksizem, ki je šel dlje od doktrine. Le pojavlja se ne kot sredstvo, ki ga lahko izkoristi vsaka roka. Ni slučajno, da sekretar univerzitetne Zveze komunistov postavlja principu realnosti nasproti „nerealno“ perspektivo odmiranja politike in ni slučajno, da je neki „ideolog“ v intervjuju za Delo mimogrede degradiral ideologijo na raven psihičnega sloja. Ali ne letijo očitki dezideologizacije ravno na obdobje, ko univerzitetna Zveza komunistov ni vstopila med politizirane študente? Ali se samoupravljanju na univerzi ne jemlje politične osnove, češ da je to za vse študente, politično organiziranje pa samo za nekatere?

V soočanju s takimi razmerami se bo vsak program marksističnega izobraževanja kot centralne točke revolucione izobrazbe (ki se ne omejuje samo na politiko) spremenil najprej v histerično iskanje „pravega“ marksizma, nato pa v obračunavanje, če se ne bomo obrnili drugam. Zame namreč ni bistveno vprašanje, ali je na univerzi dovolj marksizma in ali je to „pravi“ marksizem, ampak je bistveno vprašanje, kdaj bomo razmere spremenili v tolikšni meri, da bodo sposobne rojevati marksizem kot osrednjo revolucionarno usmeritev.

Marjan PUNGARTNIK

usedlina, ki gnije

Izvršni odbor Skupnosti študentov LVZ — 1972/73

Obsoditi „glavo“ neke organizacije, da je usedlina, ki povrh še gnije, je vsekakor dejanje, ki potrebuje dokaze in argumente. To imamo za svojo poglavitno nalogo — dokazati tedaj, da je to resnica, in še, da se potrudimo najti kakšne izhode iz tega položaja.

Najprej pa je seveda potrebno ugotoviti, kje IO ŠŠ LVZ sploh je?

Mesto in vloga neke množične politične organizacije definira na eni strani njena zapolnjenost navznoter, kar bi lahko imenovali (resnično) izpolnjevanje potreb in želja svojih članov — konstituentov, na drugi strani pa, s svojo aktivnostjo, participacija pri distribuciji družbene moči. Prvi pogoj determinira vodstvo politične organizacije kot njen najnaprednejši del — kot avantgardo, ki naj na podlagi svoje pripadnosti (potrebe in želje) usmerja aktivnost tako, da bo ustrezala vsem in vsakemu članu organizacije. Drugi pogoj pa je izpolnjen, ko se na podlagi uspešne aktivnosti organizacija vključuje v distribucijo politične moči. Leta 1968 je tedanje vodstvo storilo prvi korak, da se odpravi očitno razhajanje med proklamiranimi cilji in nalogami študentske organizacije in neaktivnostjo in nezainteresiranostjo posameznega člana — študenta.

Sprejet je bil nov statut, ki definira Skupnost študentov kot samoupravno socialistično skupnost študentov, ki se združujejo na podlagi aktivnosti in (nevsiljivega) občutka študentske pripadnosti. To naj bi odpravilo odtujenost „študentske“ birokracije in omogočilo kar največji manevrski prostor za angažirano udejstvovanje ljubljanskih študentov. Študent postane pripadnik take skupnosti takrat, ko si pridobi določeno „študentsko“ zavest in ne takrat, ko dobi v roke indeks. Tako zavest pa je mogoče „pridobiti“ le z družbeno aktivnostjo, angažmajem.

Kaj je potem izvršni odbor kot izvrševalec nalog in ciljev Skupnosti študentov LVZ storil, da mu gre gornji naziv? ! Prvi odgovor bi bil kratek — ničesar! Namreč ničesar, kar bi ga konstituiralo kot najnaprednejši del študentov. Edini protargument, da tudi študenti niso naredili ničesar, kar bi sploh pokazalo, da so, odpade, ker je tedaj prva in edina dolžnost IO-ja, da jih spodbuja in njihovo aktivnost vodi.

Prvi pogoj za aktivnost pa je „manevrski“ prostor — ne samo dejanski prostor, tu razumemo vsa sredstva za aktivnosti: orodje, denar, ki združeni z voljo „nekaj narediti“ dajo polno realizacijo aktivnosti.

Tedaj nam pregled kaže naslednje: na eni strani popolna neaktivnost študentov, na drugi strani pa popolno nerazumevanje funkcioniranja politične aktivnosti kot kompleksnega fenomena s strani IO-ja. Kar bi z drugimi besedami pomenilo, da ljudje v IO-ju ne razumejo svojih članov, njihovih potreb, niti ne razumejo principov, ki bi jih lahko pripeljali do uspehov v delu v organizaciji.

Tu se nam kaže samo en izhod — izpolnjevanje sredstva aktivnosti, medije, ki naj omogočajo hitro študentsko povezovanje, rast „študentske“ zavesti (ki je ne razumemo v političnem smislu, ampak kot sindikalno zavest), ki bo v končni, najuspešnejši konsekvenci določila študentske organizacije.

Kaj to pomeni!? Pomeni, da je treba razvijati in izboljševati komunikacije. Imamo časo-

pis, radio, pevske zборе, fakultetna glasila, maratone itd. Lahko imamo študentsko tiskarno, študentsko TV, svojo študentsko galerijo, študentsko revijo, založbo, „second-hand“ trgovino, knjigarno... To so stvari, ki naj jih razvija in o njih razpravlja IO; ustvarjati mora (materialno) bazo za aktivnosti študentov. Zakaj bi bili študenti vedno breme družbi? Z minimalnimi vloženimi sredstvi in veliko volje se da na „študentski“ način ustvariti marsikaj. Družba nam priznava določene olajšave pri zaposlovanju: izkoristimo jih — tožimo, da so knjige za študentske žepe predrage; v redu — v lastni tiskarni lahko z delom študentov, ki bo oproščeno davka, knjigam znižamo cene in jih resnično približamo študentu. Zakaj bi nam družba dajala direktne subvencije, poiščimo jih sami! Med študenti ni nikoli manjkalo iznajdljivosti!

Razvijati je treba kulturno udejstvovanje študentov, podpirati raziskovalno nemirno pot kulture mladih, ne pa kopirati preživele metode aktivističnega dela iz polpreteklosti. Razvijati je treba odnos te družbe do inteligence kot njenega resnično naprednega dela, razvijati je treba odnose resničnega samoupravnega socializma na univerzi, ipd.

Tu je polje za delo IO-ja! Koga namreč zanima in mu kaj pomeni stališče IO-ja o dogodkih nevem kje, če je jasno, da je to stališče nekaj študentov, ki so jih našli, da sedijo v IO-ju, ne da bi jim dali ustrezno moč in možnost vpliva. Vpliv v javnosti pa je seveda moč doseči le z zavzetim in trdim delom v svoji lastni organizaciji — in smo spet na začetku. Ta zaključeni „izlet“ v delo IO-ja v preteklem letu je, po našem mnenju, zadosti obilno pokazal, kako ne sme delovati naslednji IO, če noče postati, seveda — usedlina, ki gnije. Salve!

Ker so nas v pričujoče pisanje vodili drugačni nagibi od znanstvenih (socioloških, politoloških), se bralcu opravičujemo za morebitne strokovne napake v terminologiji, pa tudi v vsebini.

Boris CIZEJ

anketa: študenti in pedagoške metode

Pred dobrim letom in pol je oddelek za pedagogiko na filozofski fakulteti v sodelovanju z delovno skupino za reformo univerze pri IO SŠ LVZ izvedel med študenti drobno anketo o pedagoških metodah na univerzi. Izbrali smo nekatere, upajmo, da najzanimivejše odgovore, ki jih smemo razumeti samo kot ilustracijo, ne pa reprezentančno študentskega gledanja na pedagoško delo. Izbor je dvorezen meč. Verjetno bi prišel kdo drug na podlagi iste ankete do popolnoma drugačnih rezultatov. Zato berimo te odgovore kot osebna mnenja posameznikov.

Ali vam je prehod od srednješolskega na visokošolski način pouka povzročal težave? V čem so se kazale in kako bi jih bilo mogoče omiliti?

Ne, ker sem že v četrtem razredu gimnazije hodil na predavanja prvega letnika. (FNT)
Nisem imel učbenikov za osnovno študijsko orijentacijo. Pol leta nisem vedel, kaj študiram ... Po mojem ne bi smeli poučevati nobenega predmeta, dokler ne bi bili izdani potrebni učbeniki. (FSPN)
Že v prvem semestru je nastal kratek stik v odnosih med učnim osebjem in študenti-bruci. Občutek sem imel, da nas obravnavajo kot živino za zakol ... (Profesorji) se imajo za nezmotljive, skratka za nekaj, kar je več kot človek. Občutek sem imel, da sem poskusni zajček, številka. (FNT)
Motila me je le prevelika delovna obveznost. S tem mislim na obvezno prakso, ki se je marsikdaj začela že ob šestih zjutraj, popoldnevi pa so bili natrpani s predavanji. (VŠZD)

Kakšen je vaš odnos do predavanj, do njihove vsebine in metode kot oblike univerzitetnega pouka? Ali lahko diferencirano navedete, kakšna predavanja so po vašem mnenju koristna, vredna udeležbe, in kakšna ne?

Predavanj je veliko, metoda mi odgovarja ... (VŠZD)
Ne maram ex-cathedra predavanj, ne maram, da profesor ponavlja to, kar je v skriptah, da sedi in monotono govori celo uro. Predavanja so koristna in možna edino v manjših skupinah izenačenih posameznikov. Profesor razmišlja, tehta, ocenjuje skupaj s študenti. (FSPN)
Vredna udeležbe so predavanja, ki so:
– ali navodila in napotki za študij literature,
– ali taka, kjer profesor kritično in temeljito prikaže svoje lastno mnenje o stvarih, ki v literaturi niso obravnavane vedno na enak način, o stvarih, ob katerih se pojavljajo nasprotujoča stališča,
– ali taka, kjer profesor temeljito obdela metodiko raziskovanja ali strokovnega dela,
– ali taka, kjer profesor temeljito obdela posamezna ključna in zahtevna mesta študijske snovi.

Ce predavatelj priporoči literaturo v tujem jeziku, v javnih knjižnicah in Ljubljani pa obstajata le po eden ali dva izvoda le-te za nekaj sto študentov z različnih fakultet, je to isto, kot da učitelj sploh ni priporočil nobenega učbenika ... (BTF)

... Niso vsa predavanja na dovolj visoki ravni. Ker pa vem, da bo precej povedanega prišlo v poštev na izpitih, knjig in skript pa ni, se jih seveda udeležujemo. (VŠZD)

Ob takem številu slušateljev (včasih tudi prek 300) so predavanja zgubljane časa za profesorja in študenta, med njima ni nobenih kontaktov ... Študente bi bilo treba razbiti na manjše skupine in imeti z njimi diskusijska predavanja. (FNT)

Sedaj na predavanja sploh ne hodim, ker so v tej obliki nepotrebna ... Smisel imajo le seminarji oziroma predavanja, kjer je študent z vprašanji aktivno prisoten. (FNT)

Ali imate čas, da študirate sproti, takrat ko tečejo predavanja, in ne le v izpitnih obdobjih oziroma počitnicah?

Ne. Študiram le v izpitnih obdobjih in počitnicah, med letom naredim komaj vaje in preštudiram bistvene osnove. (FAGG)

Nimam časa, ker se ukvarjam z drugimi stvarmi. (FNT)

V vseh štirih letih nisem nikoli študiral sproti. Nekateri posamezniki študirajo tako, zato pa očitno zaostajajo v splošni izobrazbi. Nikoli si nisem zaželel njihovega položaja. (FSPN)

Ni časa za sproti študij zaradi neugodno sestavljene urnika, dislociranih predavalnic in zlasti, ker je treba obiskovati predavanja, čeprav od tega ni nobenega haska ... Tedensko je v semestru časa za samostojen študij okrog 10 – 15 ur (ob sobotah in nedeljah). (BTF)

Sproti sem študiral največ dva predmeta v semestru ... (FNT)

Čas bi imel, a ga v glavnem ne izkoristim. (FF)

Ali pred predavanjem preberete svoje zapiske od prejšnjega predavanja? Ali se na predavanje pripravljate kako drugače?

Največkrat nimamo časa. (VŠZD)

Na predavanja se nikoli ne pripravim, razen če imam ustni nastop oziroma referat ... Med predavanji ni kontinuitete, torej ni potrebno, da bi se pripravljali. Pa tudi drugače profesorji tako temeljito razlagajo snov, da za razumevanje ni potrebna nobena priprava. (FSPN)

Študijski čas uporabim glede na izpite in ne glede na snov, ki se trenutno predava. (BTF)

Navadno ne. Tudi drugače se ne pripravim. Na oddelku vlada neka anarhija, neresnost, ki me moti. Pa tudi len sem. (FF)

Študiram ustrezno učno literaturo (našo in tujo) ter jo občasno primerjam z zapiski, ki mi služijo bolj kot orientacija študija. (FNT)

Ne! (FNT)

Ali se pripravljate na seminar, kadar sami nimate referata? V čem je ta priprava?

Pri nas nimamo seminarjev ... (BTF)

Do sedaj seminarjev še nismo imeli, ali pa napačno pojmem seminar. Če asistent dve uri predava snov, za katero prej ni povedal ne naslova ne ustreznih virov informacij, to zame ni seminar. Ni se še zgodilo, da bi „seminar“ vodil kdo izmed mojih kolegic ali kolegov ali jaz sam. O takem načinu študija pri nas ni ne duha ne sluha. (FNT)

Ne. Diskutirajo samo redki posamezniki, večinoma samo referent in profesor. (FSPN)

Kaj je važnejše za študentov študijski uspeh: da obiskuje predavanja ali da se udeležuje seminarjskih oziroma praktičnih vaj?

Ovisno od nivoja in načina enega in drugega. Prednost dajem seminarjem. Diskusija. Pri seminarjih (z aktivno udeležbo) je možno dojeti snov mnogo hitreje kot na predavanjih. (FNT)

Predavanja naj bi dala osnovno vpogled v predmet, seminarji naj bi bili samostojno delo, vaje pa praktična aplikacija znanja. V sedanjem sistemu ne bi dal prednosti nobenemu načinu. (FF)

Za študijski uspeh je najvažnejše, da si študent priskrbi dobre zapiske, kajti na izpitih ga vprašajo to, kar je bilo predavano. Če se nauči to na pamet ali približno tako, dobi pozitivno, celo odlično oceno ... Važno je, da več, kaj pomenijo naslovi, podnaslovi, posamezna gesla. (FSPN)

Kakšen naj bo po vašem mnenju odnos med vsebino predavanj in vsebino učbenika?

Predavanje naj bo razlaga vsebine učbenika. (FAGG)

Učbenik naj bo ogrođje, profesor naj ga s študenti obdela v obliki diskusije. (FSPN)

Učbenik naj vsebuje obširno osnovo predmeta, profesor naj predava novejši snovi kot dopolnilo učbenika. (FAGG)

... Profesor naj predava najbolj problematične, najbolj aklatantne, trenutno najbolj aktualne dele snovi. (FSPN)

Za izpite se je mogoče pripravljati s pomočjo znanstvene literature, učbenika in zapiskov s predavanj. Katerega od navedenih virov uporabljate najbolj, ko se pripravljate na izpite, in katerega najmanj?

Za izpite je najbolj smotno študirati le iz zapiskov in odgovarjati čim bolj podobno, kot je snov podajal predavatelj. Istočasno se lahko študira posamezna zanimiva poglavja s pomočjo druge literature – za svoje znanje. Vendar si to lahko privoščijo le najsposobnejši študenti, sicer gre tak študij na škodo onega „za izpite“, ki je ozko povezan z materialnimi vprašanji študentove eksistence. (BTF)

Največ uporabljam učbenik in znanstveno literaturo, najmanj zapiske. (FNT)

To je vprašanje strategije. Pri najbolj priljubljenih predmetih se pripravim na izpit tudi z znanstveno literaturo, pri drugih pa si pretežno pomagam z zapiski in skripti. (FSPN)

Za pomembne (zame) izpite uporabljam vse, za nepomembne (zastarelost, izolirana področja, ki me ne zanimajo) pa samo izposojene zapiske. (FNT)

Kako si zamišljate svoje sodelovanje pri raziskovalnem delu?

Raziskovalno nalogo je možno razbiti na manjše dele in te razdati med študente in predavatelje. Vsak naj dela po svojih zmožnostih. (FNT)

Ne vem. (FAGG)

S prehodom od čisto tehničnih opravil in obvladanja aparatov do aktivnega sodelovanja ... (BTF)

Končal sem nalogo, ki je nekoliko preobsežna za seminarjsko in preskromna za diplomsko nalogo. Vendar to ni bistveno. Bistveno je, da sem imel občutek, da sem član skupnosti na katedri, da sem v petih mesecih dela lahko prispeval nekaj skromnega k njenemu delu. (FNT)

To naj bi bila določena oblika pedagoškega dela, učenje ob praktičnih problemih. (FF)

Ali je fakultetni študij, ki ste si ga izbrali, dovolj povezan s prakso?

Ni. Ne vem. Predvsem bi bilo treba več dobre volje s strani profesorjev pa tudi strani prakse. (BTF)

Glede na lastno prakso lahko povem, da je moj študij premalo povezan s prakso ... Mislim, da bi bilo treba uvesti izobraževanje na delovnem mestu, priznati študentu status delavca, in s tem dejansko pošešiti fluktuacijo med univerzo in prakso. (FNT)

Ne ... Probleme za svoje raziskave bi morali iskati v tovarnah, bolnicah, solah. (FF)

... Pri nekaterih predmetih se predavajo zastarele stvari, ki jih je praksa že prehitela, novih stvari pa ne slišimo. (FAGG)

Ni. Uvedba modernejših predmetov, sodelovanje univerze s podjetji in inštituti. (FNT)

Ali vaš študij daje dovolj možnosti, da razvijete svoje individualne strokovne interese v okviru izbrane stroke?

Praktično ne. (FNT)

Da. (FAGG)

Ne. Zato sem dva semestra istočasno poslušal predavanja še na neki drugi fakulteti ... to je naporno. Potrebno bi bilo uvesti možnost interdisciplinarnega študija, ne da bi si študent s tem nakopal dvojno obremenitev. (BTF)

Ne. (FSPN)

Kakšne oblike individualnega študija predlagate?

Možnost, da bi se študent lahko odločil za tisto, kar ga najbolj zanima. (FAGG)

Krožki, interesno-raziskovalne skupine, svobodne katedre, študentski raziskovalni center, problemske skupine ... (FSPN)

Seminarji, vključevanje študentov v raziskovalno delo, sprotne ocenjevanje. (BTF)

Samostojen študij in delo pod nadzorstvom mentorja ... opustitev togosti pri izbiri učnih programov, možnost povezovanja predmetov različnih fakultet. (FNT)

Vaše kritične pripombe k izpitom (organizacija izpitov, vsebina izpitne zahtevnosti, odnos izpraševalcev do študentov ipd.)?

anketa

Izpite je treba ukiniti! ... Potrebno je izdelati nov način ocenjevanja: registriranje študentovega napredovanja v znanstveno-raziskovalnem delu, za manj sposobne ustvariti možnost, da študij končajo na sebi primerni ravni ... Diploma naj postane zbir dosežkov študenta v času študija! (FSPN)

Za sedaj: poenotenje kriterijev pri posameznem predavatelju v vseh izpitnih rokih. Sprememba odnosa izpraševalca do študenta je možna le s spremembo celotnega šolskega sistema, ki ne sme temeljiti na strahu. (FNT)

Izpit bi moral biti sproščen razgovor s pomočjo literature. (FAGG)

Izpit je postal slab izgovor za neodgovorno pedagoško delo. ... Zakaj ne bi ocenjevali študente njihovih kolegi ob prisotnosti mentorja (na seminarjih ali vajah)? (FNT)

Testiranje, sprotne ocenjevanja. Sicer vedo o tem profesorji veliko povedati, v praksi pa tega ne uresničujejo. (BTF)

Predvsem je zahtevnost izpitov ponekod premajhna. Treba bi bilo določiti osnovno snov za izpite ... Kriteriji ocenjevanja naj bi bili vsaj približno znani že vnaprej. (FF)

Izpit bi moral prek teorije povezati s prakso. (VŠZD)

Napišite še druge kritične pripombe o problemih študija na univerzi!

Mislim, da na naših fakultetah nimamo dovolj predavateljev in asistentov. Zaradi tega predavanja niso kvalitetna. (FAGG)

Študentje imajo premalo možnosti, da bi povedali svoja mnenja ... razen tega niti obstoječih možnosti samoupravljanja ne izkoriščamo. Vse to ima za posledico, da so pri reelekcijah upoštevani le znanstveni in ne pedagoški kriteriji. Zato se učitelji vedno bolj posvečajo raziskovanju – na škodo pedagoškega dela. ... Dohodki za pedagoško delo so stalni ne glede na kvaliteto dela, medtem ko so honorarji za znanstveno delo odvisni od kvalitete. V fiksno plačilo univerzitetnih učiteljev bi moralo biti všteto tudi nadomestilo za znanstveno delo. Ali pa kako drugače preprečiti zanemarjanje pedagoškega dela. (BTF)

Predavatelji so preveč zadovoljni s trenutno obliko študija: sistem je dober, zamenjati bi bilo treba študente. To je neumnost! (FNT)

Zalostna je Naša Univerza! (FSPN)

Ali bi bilo potrebno, da bi na vaši fakulteti študentje organizirali svobodno katedro?

Da. Da bi se več študentov vključilo v reševanje problemov v okviru šole in univerze. (VŠZD)

Da. Predvsem zato, da v ljudeh vzbudijo zanimanje za stroko in jih osvestijo ... (FF)

Svobodna katedra kot antipod sedanji „nesvobodni“ katedri. (FSPN)

Da. Na njih naj bi poslušali snov v obliki predavanja, ki ne bi bila ozko strokovna, a je potrebno, da jo študent pozna. (FAGG)

Menim, da bi bila svobodna katedra potrebna, saj je v sedanjem trenutku (1971, op. ur.) precej „neštudijskih“ vprašanj, ki boleče odjekajo med študenti. (FNT)

Ali menite, da so upravičene v primeru trajno nerešenih študijskih problemov na vaši fakulteti in univerzi – tudi skrajne oblike revolta študentov (npr. štrajk)?

O tem se odloča v konkretni situaciji. Mislim, da štrajk na splošno ni upravičen ... (FAGG)

V situaciji, v kakršni je danes samoupravljanje, pride do konfliktov v različnih oblikah, potrebna je akcija (tudi štrajk). (FSPN)

Sem proti stavkam, kjer bi se stavkalo za štos! Takšne stavke bi skušal razbiti. (FF)

Sem za tovrstni način revolta, vprašanje je le, kdo bi to organiziral. (VSZD)

Opomba: Vsi ostali anketiranci so na to vprašanje odgovorili s kratkim: „DA!“

Izbral Rado LIPOVEC

s seje aktiva zk o marksističnem izobraževanju

S SEJE AKTIVA ZK O MARKSISTIČNEM IZOBRAŽEVANJU

13. novembra 1972 so na seji razširjenega aktiva komunistov ljubljanske univerze razpravljali o vprašanjih marksistične vzgoje in družboslovnega izobraževanja na visokošolskih zavodih v Ljubljani. Povzemamo nekatere sklepe:

... Zavzemamo se za vzgojo in izobraževanje socialističnega intelektualca, ki bo imel vpogled in sposobnost, da kompleksno spozna družbene pojave ter da loči revolucionarno od nazadnjaškega. Prva naloga v sklopu diskusij na univerzi je vprašanje odgovora na to, kaj je ustvarjalni marksizem danes. Predlagamo ustanovitev centra za razvoj in širjenje marksistične teorije z naslednjimi nalogami:

1) skrb za stalno razpravo na temo, kaj je ustvarjalni marksizem in kaj ni, kaj je eklektika in kaj je dogmatski marksizem.

2) v tem okviru je treba oceniti nova domača marksistična dela ter se seznanjati z največjimi dosežki marksizma v svetu;

3) razviti je treba polemiko s tistimi znanstvenimi in teoretskimi deli, ki so vplivne v našem intelektualnem in političnem prostoru, ki pa izhajajo iz nemarksističnih oziroma protisocialističnih idejnih osnov. Zavzeli so se za socialistično angažiranost v okviru delovanja v stroki, za sodobne pedagoške metode, za večjo povezanost družboslovja in naravoslovja. S tem v zvezi naj se opravi analiza družboslovnih predmetov, ki se že poučujejo na tehniških fakultetah, na humanistične fakultete naj se uvede proučevanje aktualnih problemov naravoslovja.

Ustrezne predloge naj pripravi univerzitetna študijska komisija, predvsem pa njeni člani, ki so v ZK. „Na vseh visokošolskih zavodih v Ljubljani je treba spodbuditi v življenje dejavnost svobodnih kateder. ...“

Okrepi naj se delovanje v obliki študijskih večerov, seminarjev za novince in politične šole, bolj intenzivno širiti marksistično literaturo.

To je naloga vseh komunistov na univerzi, ki naj pa upoštevajo, da je ... samo razvit idejni boj ob polnem spoštovanju osebnosti nasprotnika ter v tovariškem, zato pa toliko bolj idejno poglobljenem in argumentiranem soočanju, porok za normalno funkcioniranje socialistične univerze.“

RL

ali res premalo marksizma

Besede „Marxa smo pognali iz šol“, „Premalo marksizma na univerzi“ in podobno že nekaj časa odmeva iz ust najpomembnejših partijskih funkcionarjev. Za našo fakulteto so te besede dobile še posebno razsežnost po zadnji seji centralnega komiteja, ko je sekretar sekretariata Andrej Marinc obsodil FSPN, „da vnašajo nekateri predavatelji nemarksistične metode, podcenjujejo ali zavračajo marksizem in se opirajo predvsem na funkcionalizem“. Fakulteti dalje očita tudi idejne naravnosti na

sploh, kadrovske zasedbe nekaterih pomembnih delovnih mest in premajhno vključevanje v družbenopolitične akcije.

Ob vsem tem se po mojem mnenju pojavljata dve vprašanji, na kateri bi bilo potrebno odgovoriti.

Ali je na naših šolah, predvsem srednjih in visokih, res premalo marksizma?

Če je marksizma premalo, za kakšen marksizem nam gre?

Odgovor na prvo vprašanje je najbrž precej jasen, dejstvo je, da je marksistična vzgoja zastopljena. Predvsem se ta zastopljenost kaže v učnih programih srednjih šol in tehniških fakultet. Pragmatizem, nesistematičnost, površnost obravnavanje kompleksnih problemov, poenostavljanje in ideje v stilu DIAMATA v pretežni meri gospodarijo v učilnicah in predavalnicah srednjih in visokih šol. Vendar pa to dejstvo še ni najhujše. Marksizem moramo razumeti ne le kot družbeno teorijo, temveč predvsem kot družbeno prakso (če si lahko glede na namen sestavka privoščim manjša poenostavljanja). Pragmatizem delovanja na ekonomskem, socialnem in tudi političnem področju pomeni istočasno tudi odsotnost marksistične družbene akcije.

Podrejanje radikalnosti (reševanje problemov v njihovih korenih), reformatorstvu, kratkoročnosti in konformizmu je bistvena značilnost sodobne jugoslovanske prakse.

Kako naj potem od mladih ljudi zahtevamo, naj bodo marksisti, če jim v šoli vbijajo v glave idealizirane in ideologizirane sheme (pojem ideologija uporabljam v negativnem pomenu kot „spremnjeno zavest“), po drugi strani pa se isti mladi ljudje v vsakdanjem življenju ne le srečujejo, temveč so tudi vključeni v takšno družbeno prakso, ki grobo krši ali vulgarizira naučene sheme. V takšni situaciji se zdi razumljiv umik ne majhnega dela mlade generacije bodisi v golo pridobitništvo ali pa v eksistencializem in nihilizem, vendar ne filozofskega, temveč kavarniškega tipa.

Kakor je očitno, da smo si enotni v sodbi, da je na naših šolah premalo marksizma, pa je tudi jasno, da si nismo enotni ob vprašanju, za kakšen marksizem bi se morali boriti na naših šolah in še posebej na univerzi.

Da bi se izognil očitku, da sem sam nemarksist, ker govorim o „marksizmih“, ko pa je jasno, „da obstaja le en sam marksizem“, se mi zdi potrebno pojasniti naslednje. Dejstvo je, da obstaja v sodobnem svetu nešteto idejnih gibanj (nekatera so na oblasti, druga pa v opoziciji), ki si laste avtentičnost in slede (seveda v „spremenjenih pogojih“), „filozofiji in praksi“ klasikov Marxa, Engelsa in Lenina. Če na kratko, nedovršeno in poenostavljeno opredelimo marksizem (kolikor se ga v bogatosti njegove misli sploh da opredeliti) kot kritično zavest in prizadevanje za radikalno spreminjanje družbe in človeka, kot preseganje alienacije in končno kot ukinitve filozofije (teorije kot najstva) in prakse (kot tistega, kar je, kar obstaja), in če priznavamo kot kriterij resničnosti prakso samo, potem kaj kmalu ugotovimo, da ni dosti „marksistov“, ki bi si lahko upravičeno lastili avtentičnost Marxove misli. Predvsem pa je potrebno od nas samih zahtevati, da tega ne poznamo.

Prihodnost marksizma je v stalnem lastnem preverjanju njegovega odnosa do družbene prakse kot kritične analize fenomenov, ki se v našem prostoru pojavljajo (odlični primer za tako vrsto obravnave je PRAXISOVA analiza fenomenologije jugoslovanskega „srednjega razreda“) in v prizadevanjih za radikalno spreminjanje družbe. Marksizem naj ne bi bil zgolj ponavljanje in sprevračanje Marxovih, Engelsovih in Leninovih besed ali pa priseganje na radikalizem znotraj štirih sten.

Zato se postavlja vprašanje, ali je takšen marksizem združljiv z vladajočo reformatorsko zavestjo in prakso. Po mojem mišljenju ni. Zato za takšne marksiste slej ko prej obstaja možnost konflikta z vladajočim mišljenjem in v takem konfliktu tudi ni izključeno sodno preganjanje. Daleč sem od tega, da bi trdil, da v naši partiji sploh ni marksizma, koncepcija samoupravljanja kaže na dokajšnjo stopnjo ustvar-

jalnosti znotraj partije, v prizadevanjih, kako ideje samoupravljanja uveljaviti v praksi, pa lahko Zvezi komunistov očitamo, da je preveč pristajala na razkorak med teorijo in prakso in si premalo prizadevala pritegniti tista leva idejna strujanja, ki bi jo lahko tako idejno kot akcijsko obogatila.

Marksizem lahko opredelimo tudi kot tisto, kar ne sme biti. Gre predvsem za odnos med marksizmom in funkcionalizmom (v sociologiji je ta odnos odlično analiziral Ivan KUVIČIĆ v knjigi MARKSIZEM IN FUNKCIONALIZEM). V razvoju marksizma smo bili v zgodovini priča svojevrstnemu povampirjenju marksizma. Po Stalinovi osvojitvi oblasti se je kritični marksizem prelevil v najbolj vulgarno funkcionalistično ideologijo, ki je ne glede na sredstva težila k temu, da ohrani vladajočo politično elito na oblasti. Ne moremo zanikati, da se tudi v naši povojni zgodovini niso pojavile takšne težnje (primer Rankoviča ipd.).

Na koncu še nekaj besed o kritiki centralnega komiteja, ki je bila naslovljena na FSPN. Mislim, da je vse tiste študente in učitelje, ki si prizadevajo, da bi mislili in delovali marksistično, očitek funkcionalizma in problem idejne naravnosti tudi osebno prizadel. Ni treba posebej poudarjati, da je v moderni sociološki teoriji funkcionalizem že presežen, ne le pri nas, temveč tudi na Zapadu. Referat sekretariata zamenjuje funkcionalistično teorijo z empiričnim raziskovanjem pojavov. Metode in tehnike empiričnega raziskovanja pojavov pa lahko služijo tako funkcionalizmu kot marksistični sociologiji, seveda, če pravilno zastavimo problem in izoblikujemo ustrezne elemente analize, hipoteze, pojmovne opredelitve, konceptualizacije variable ipd. Dejstvo, da je sodobna sociologija odprta številnim filozofskim in kulturnim vplivom, kakor tudi vplivom drugih znanosti, je prej šteti za pozitivno kot negativno lastnost. Na tem mestu lahko omenimo le pomen strukturalizma za tako imenovani „sistemski“ pristop v sociologiji.

Spoznanja o strukturi, sinhroniji in diahroniji so pomembno obogatila marksistično sociologijo. Frommova združitev pozitivnih izsledkov psihoanalize z marksizmom je tako znana, da je sploh ne bi bilo treba posebej omenjati.

V referatu je tudi govor o neustrezni izobrazbi diplomantov, češ da ne ustrezajo potrebam družbene prakse, in premajhni vključenosti fakultete v družbeno-politično življenje. Kritika, da diplomanti ne ustrezajo potrebam prakse, je prej kompliment kot kritika. Teoretiki, ki se ukvarjajo z izobraževanjem, so spoznali, da predvsem visokošolsko izobraževanje kadrov ne sme biti usmerjeno v zadovoljevanje potreb konkretne družbene prakse, temveč mora biti usmerjeno tako, da bodo šolani strokovnjaki sposobni prakso spreminjati. Problema vključevanja fakultete za sociologijo, politične vede in novinarstvo v družbeno-politično življenje pa ne smemo zreducirati le na to, kako fakulteta sprejema intence in pobude družbeno-političnih združenj, predstavniških in upravnih teles, temveč bi ga morali razširiti tudi na vprašanje, kako le-ti reagirajo na pobude in intence fakultete.

S pričujočo „obrambo“ marksizma na FSPN nočem trditi, da je kritičnega in ustvarjalnega marksizma dovolj. S tem vprašanjem pa je tesno povezano vprašanje izobrazbe in vloge sociologa, politologa in novinarja v naši družbi. O tem pa kadaj drugič.

Pavel GANTAR

lawrence ferlinghetti avtobiografija

Živim mirno življenje
na Mike's Place iz dneva v dan,
gledam prvake Dantejeve sprejemnice
v biljardu
in francoske privržence podobne igre.
Živim mirno življenje
na spodnjem Broadwayu.
Sem Američan.
Sem ameriški dečko.
Prebral sem American Boy Magazine
in postal tabornik
v predmestju.
Mislil sem, da sem Tom Sawyer,
da lovim rake v reki Bronx,
ki sem jo imel za Mississippi.
Imel sem rokavico za baseball
in ameriško dirkalno kolo.
Raznašal sem Women's Home Companion
ob petih popoldne
in Herald Trib
ob petih zjutraj.
Še vedno slišim, kako papir udari
na prazno verando.
Moje otroštvo ni bilo srečno.
Videl sem pristati Lindberga.
Ozrl sem se proti domu
in tam ni bilo nobenega angela.
Dobili so me, ko sem kradel svinčnike
v trgovinah za pet in deset centov.
Sekal sem drevesa za CCC
in sedel na njih.
Pristal sem v Normandiji
v čolnu na vesla, ki se je prevrnil.
Videl sem izobražene armade
na doverskih peščinah.
Berem lomo Doone
in življenje Johna Mosta,
groza industrijalca,
bomba na krovu za vse večne čase.
Videl sem povorko smetarjev
na dan Kristofa Kolumba
za klepetavimi propadajočimi
trobentači.
Nisem še bil v samostanu
ali v Tuillerijah,
še vedno pa mislim,
da bom šel tja.
Videl sem povorko smetarjev,
ko je snežilo.
Jedel sem vroče hrenovke v parkih.
Slišal sem Gettysburgov
in Ginsbergov naslov.
Všeč mi je tukaj
in ne grem nazaj,
od koder sem prišel.
Tudi jaz sem se vozil v avtih avtih avtih.
Bil se v Aziji
z Noetom v Arki.
Bil sem v Indiji,
ko so sezidali Rim.
Bil sem z osličkom
v jasliah.
Videl sem večnega razdeljevalca
z belega griča
v južnem San Franciscu
in smejočo se žensko v Luna parku
zunaj Hiše smeha
med hudim nalivom,
pa se je še vedno smejala.
Živim mirno življenje
zunaj Mike's Place iz dneva v dan
in opazujem svet, kako se pomika mimo
v svojih nenavadnih čevljih.
Nekoč sem se odpravil

na pot okoli sveta,
prišel pa sem samo do Brooklyna.
Tisti most je bil preveč zame.
Vdal sem se molku,
izgonu in zvijači.
Letel sem preblizu sonca
in moja voščena krila so odpadla.
Iščem svojega starega,
ki ga nisem nikoli poznal.
Iščem izgubljenega voditelja,
s katerim sem letel.
Mladi ljudje bi morali biti raziskovalci.
A mama mi ni nikoli rekla,
da bojo tudi taki prizori.
Na smrt utrujen
počivam
po dolgem potovanju.
Videl sem napačna mesta.
Videl sem neznanski nered.
Slišal sem vpiti Kida Orya.
Slišal sem pridigo trobente.
Slišal sem Debussyja
zveneti skoz platno.
Spal sem na stoterih otokih,
kjer so bile knjige drevesa.
Slišal sem ptice,
ki so pele ko zvon.
Prebival sem v stoterih mestih,
kjer so bila drevesa knjige.
Kakšne podzemse kakšni taksiji kakšne kavarne!
Kakšne ženske s slepimi prsi,
udi izgubljenimi med nebotačniki!
Videl sem spomenike junakom:
Dantona, kako je jokal ob vhodu v metro,
Kolumba v Barceloni,
ki je kazal proti zahodu,
Lincolna v svojem kamnitem stolu
in široki kamniti obraz
v Severni Dakoti.
Vem, da Kolumb ni
izumil Amerike.
Slišal sem stotino vlomljenih Poundov.
Prav vse bi morali osvoboditi.
Že dolgo je tega,
kar sem bil pastir.
Živim mirno življenje
na Mike's Place iz dneva v dan
in berem urejene stolpce.
Prebral sem Reader's Digest
od prve do zadnje vrstice
in podčrtal vse označbe
Združenih držav in obljubljeni dežele,
kjer na vsakem kovancu piše
zaupamo v Boga,
na dolarskih bankovcih pa tega napisa ni,
ker so sami bogovi.
Vsak dan preberem oglase
in iščem kamen, list,
vrata, ki jih še niso našli.
Slišim Ameriko peti
na rumenih straneh.
Nihče ne more trditi,
da se tudi duša ne razbesni.
Iz dneva v dan prebiram časopise
in čujem slabotno človečnost
in žalostno obilje tiska.
Vidim, kje so izsušili ribnik Walden,
da bi postavili zabavišni park.

tomaž kralj le luč, le tipke ljubezni

v pragozdu smo sitar z modro steklenino zarotili,
besede ljubko zlagali v čarovniške napoje,
z naboji smelosti plašili plesalce kačjega plesa,
nismo se ozirali proti vrhovom žil,
prepade smo spravili v filatelistične albume;
zavest veselja se je pokazala v kapljici vode,
in kri, kri se ji je pokoravala:
sveče so nam postale zvok harfe,
skrite harpice so postale prelati,
muziciranje je povzročilo deževje,
dve dobi sta se zamenjali – vodnarjevo vnebovzetje,
sobane celic so se spremenile v vrč cerkve – radodarnost rib.

hvaležnost se kotali: to je zajtrk prepelice,
hvaležnih koptov, urarjev hemoglobina,
suha trava se obrača v dim, diamantno hrbtnico,
ni več letina spozabe, ni več spomin latentnega stanja:
embrionalno dihanje se razlega
in kočija, v kateri se vozi kromanjonec,
se dvigne, postane ohtar.

vhod v podzemlje označujejo bobni,
letališče je ponarejeno v škornje:
kdo jih je nosil, kdo jih je prosil:
zvit mornarji zamenjajo cvetlice za obešanje,
nasmehnejo se v zoro, maščevanje preoblikujejo v sanje:
senca dneva pomoči jezik, z gorovji obkroži mojo meglenico;
nakodrali smo potok, mu odvzeli voljo do spomina,
v njem je bil om, skriti služabnik psihologije:
ne stoj, ne stoj tako poševno,
saj se boš prekucnil,
razilil mleko, napovedal visoki zračni pritisk:
ne v te sobane: to niso tebe, niso angel oznanjenja,
niso bitke lokostrelcev in njihov dež počasnih hipodromov;
svetišče se ti skrrije, zavito je v prevleko sanj –
električna violina se spremeni v znak fizike:
šarenica se zoži, napove položaj fakirjev:
armenci se goloroki spravijo nad gobana,
bali se zlije z jajcem, pobije otroka –
sladkega otroka zvezd.

tako se ne bi smel prerekati,
tako ne bi smel začrtati trase tega vesoljskega romanja:
v zgodbi o nastanku sveta ni resnice,
njeno rednico smo skrili v vodnjak,
vrt se je obrnil, grad na petelinji nogi zavriskal:
šele to, šele to je izročilo biblije,
šele to je martra zgodovine:
celična mimikrija je pajkova mreža,
ribogojnica ne ustreza pogojem krišne,
svetli eliksir se s sekiro spoprime v imenu poti,
v imenu poti zbršče znamenja na zapetju,
prebarva ceste in ljake sokrvice v barvo boga,
se odloči in ruleto znamenj zamenja za vozni red vrst.

nekateri so bile palače,
nekateri so bili vodniki,
spali so posvečeno,
na bregovih reke gange stali,
se spominjali sončnega mrka apolonovega,
se z zoglenelimi puščavniki pogovarjali:
metulji ne govorijo narečja pragozda,
modri nil jih pozna, se jim nasmiha,
jih hvali, jim čakre na krila obeša;
feniks, feniks, kdo je feniks?

zen v umetnosti lokostrelstva se razodene v povratni vezavi
 derviš se zaliže v votlino svoje prelestnosti,
 kapnike spozna za pokopališče avtomobilov,
 jih s transcendentnimi zvoki omreži:
 orlando, orlando: s kirko svatuje,
 komete plete, se jih v zaplatah morja spominja:
 ne pozna sledi mokrih obešencev,
 mrkih kačjih izobčencev,
 sedemletnih novorojencev,
 diskoteke dimnega signala,
 verjetnosti kitajske četrti na atlantidi;
 prekucije se začenjajo s sokolom,
 s sokom mravelj, marmeladnim marmorjem,
 ki ga je robin hood s cejlona prinesel:
 take so tri košare,
 kodri tiranozavra,
 njegova tovarna mlečnega znoja,
 podboj, kjer je skloniti glavo treba:
 kjer je treba glavo skloniti.

lukus karme se razodene v večernih predstavah jutra,
 v komornih dvoranah dreves, v svetohlinskih razodetjih:
 vrata se priškrtno: bramorji zemljo rahljajo,
 v zeleni palači nočoj ni poboja devic,
 ni veličastnih poletov črnih voditeljev črnih vdov:
 s slapom se metaforika najlepše razodeva,
 kaže v travnike, spolzka bivališča klošarjev –
 na poročila ni treba čakati: rada: rada:
 anaksimandrov mavzolej, bas večera:
 kopjenosci kralja epida in njegovi vrači,
 prezačevalne odprtine telesa –
 mehkega brezračnega prostora –
 potovali smo v slonih,
 nosili zlate perjanice ognja,
 smehljali smo se blatu nastanka,
 zviti atmosferi in protuberancam,
 ki jih meteorji niso mogli,
 nikoli mogli v poskok pripraviti:
 kača se zvije, z rogovi proti severu pokaže,
 zamisli se krišna, v loki uredi napajališče konj,
 uto za čajno ceremonijo, mravljišče in hladilnik biserov,
 skladišče opija, skladišče zgodovine in njenega vina.

admirali so se zbrali: večerja slovesa,
 večerja slavospevov, večerja admiralov;
 koncentracija naj ne opeša: to je njeno sporočilo,
 njen oniks, ki kaže v zgodovino,
 njena sramotna potegavščina z mehiko:
 sonata je kamen, o večeru ne govori nihče,
 hrana se po cestah nabira, pa je ni dovolj,
 pa je ni dovolj, da bi tamar v hram prebarvali,
 ga napolnili s snegom, ki je korobače zaklenil v skedenj;
 molilni mlinčki so kavčuk, konoplja kristal,
 zakladnica ostane nedotaknjena –
 in zakaj, in zakaj ne, saj je v njej piramida,
 saj se je ruševca splašil, postavil oglarsko kolibo,
 fugo za odpustek zaprosil,
 zarotil jutranjo roso in jo z marjeticami odel:
 nihče ne bi smel tako govoriti, nihče,
 ki ne pozna plebiscita med nebom in zemljo,
 ki ni hodil po poteh svetnikov in rudarjev spomina,
 ki so, ki so tako marljivo zidali stolp možganov,
 se razdajali kot sakrament, kockali s seratoninom:
 – prirejali letne zabave v sobi molka:
 polkovniki so zanikali gospodarja petih cest,
 pa vseeno niso uspeli postaviti mostu,
 njihov pot: se je spremenil v zakon,
 njihova gnezda v obok mesečine;
 sirup, sirup ni strup,
 strahovalci obrnejo zastavam hrbte,
 prižgejo kadilo himalaje,
 točijo čaj, a to
 ni čajanka.

Vidim, kako silijo Melvilla,
 naj poje svojega kita.
 Vidim, da prihaja nova vojna,
 ampak mene ne bo zraven, da bi se boril.
 Prebral sem napis
 na zunanji strani hiše.
 Kilroyu sem pomagal,
 da ga je napisal.
 V četi sem korakal po peti aveniji
 in trobil v rog,
 potem pa odhitel v casbo,
 da poiščem svojega psa.
 Vidim podobnost
 med psom in mano.
 Psi so resnični opazovalci,
 hodijo gor in dol po svetu
 skoz deželo Moloha.
 Šel sem skoz drevorede, ki so
 bili preozki za chryslerje.
 Videl sem stotino mlečnih voz brez konj
 na praznem prostoru Astorije.
 Slišal sem naloge smetarjev.
 Vozil sem se po najmodernejših
 avtomobilskih cestah
 in verjel
 obljubam z oglasnih desk,
 prečkal sem ravnice Jerseya
 in videl mesta na planjavah
 in se valjal po divjinah Westchestra
 v vozovih
 s klateškimi domačini.
 Videl sem jih.
 Sem pravi mož.
 Bil sem tam.
 Čisto malo
 sem trpel.
 Sem Američan.
 Imam potni list.
 Pred ljudmi nisem trpel.
 In premlad sem,
 da bi umrl.
 Sam sem se povzpел do tega, kar sem.
 In imam načrte za prihodnost.
 Sem že v vrsti za najboljšo
 službo.
 Mogoče se bom preselil
 v Detroit.
 Kravate prodajam
 samo začasno.
 Sem dobri Joe.
 Sem odprta knjiga
 za svojega šefa.
 Sem popolna skrivnost
 za svoje najboljše prijatelje.
 Živim mirno življenje
 na Mike's Place iz dneva v dan in
 premišljam o svojem popku.
 Sem del
 dolge telesne norosti.
 Hodil sem po različnih nočnih gozdovih.
 Slonel sem na pijanih vratih.
 Napisal sem divje zgodbe brez ločil.
 Sem pravi mož.
 Bil sem tam.
 Trpel sem.

Sedel sem v neudobnem stolu.
 Sem sončna solza.
 Sem griček,
 kjer tečejo pesniki.
 Izumil sem pisavo
 potem ko sem opazoval let žerjavov,
 ki so s svojimi nožicami napravili črke.
 Sem jezero na ravnini.
 Sem beseda
 na drevesu.
 Sem hrib poezije.
 Sem napad
 na nerazložno govorenje.
 Sanjalo se mi je,
 da so mi zobje izpadli,
 jezik pa je živel,
 da bi povedal zgodbo.
 Sem tišina
 pesništva.
 Sem breg pesmi.
 Sem pianist
 v zapuščenem casinu
 na obalnem sprehajališču,
 v meglici
 nalahno igram.
 Vidim podobnost
 med smejočo se žensko
 in samim seboj.
 Slišal sem glas poletja
 v dežju.
 Videl sem oskrbnice,
 ki so imele zapletene občutke.
 Razumem njihovo obotavljanje.
 Sem nabiralec sadja.
 Videl sem, kako poljubi
 ustvarijo odlično počutje.
 Videl sem žirafe
 z vratovi kot ljubezenske rane
 na železnih razmerah
 sveta.
 Videl sem Venero Afrodito
 brezroko v vetrovnem hodniku.
 Slišal sem peti sireno
 na peti aveniji.
 Videl sem plesati belo boginjo
 na Rue des Beaux Arts
 štirinajstega julija
 in čudovito neusmiljeno gospo,
 ki se je usekovala.
 Ni znala angleščine.
 Imela je plave lase
 in konjski glas
 in ptice so utihle.
 Živim mirno življenje
 na Mike's Place iz dneva v dan
 in opazujem igralce za majhne vsote,
 ki uprizarjajo prizore z mineštro,
 hlastno požirajo makarone,
 in nekje sem bral
 Pomen eksistence,
 ampak sem že pozabil,
 kje natanko je to bilo.
 Toda, pravi mož sem
 in zagotovo bom tam
 in lahko povzročim, da ustnice
 spečih
 spregovorijo
 in lahko spremenim
 svoje beležnice
 v šope trave
 in si lahko napišem
 lastni nagrobni spomenik, ki pravi,
 naj jezdec
 jahajo mimo.

prevedel miha AVANZO

Kdaj bo znanost nehala biti religija našega časa

V zadnjih desetletjih je znanost po svetu zašla v čuden položaj: znanstveniki vedno manj vedo, kaj pravzaprav hočejo, celo takih je vedno več, ki niti ne vedo, kaj delajo. Tako imenovana „prava znanost“ se vedno bolj oddaljuje od človeka in vedno bolj postaja same sebi namen. Lep primer za to so na primer ekspedicije na Luno. Stale so že precej milijard dolarjev. Ali so tisti kamni toliko vredni? Povej mi, ne izgovarjaj se, da „znanstveniki že vedo, zakaj jih rabijo“! Če so ti kamni res tako zelo potrebni meni in tebi in drugim ljudem, potem pa se bo med tistimi dvajset tisoč ljudmi, ki se ukvarjajo z Luno, že našel kdo, ki nama bo znal razložiti, zakaj. Veš, prijatelj, vse kar je dobro za ljudi, se da tem ljudem na človeško preprosto način razložiti, da vsaj malo razumejo.

Ne reci mi zdaj, da bo že čas pokazal, zakaj so ekspedicije na Luno koristne. Če tudi znanstveniki tako govorijo, potem res ne vedo, kaj hočejo. Toda izleti na Luno so potrebni zato, da se ljudje prepričajo o tem, kako zelo je znanost napredovala in kako je postala vsemogočna. Nekako je treba opravičiti ves ta ogromni znanstveni establishment. In zdaj pride zelo prav televizija in druga sredstva javnega obveščanja, ki venomer ponavljajo: Veliki uspehi znanosti; Vse za napredek znanosti!

Tu nihče več ne ve, kdo je pravzaprav začetnik te množične psihoze. Vsi smo v njej udeleženi, ker je takšen odnos do znanosti vključen v klasično evropsko in ameriško družbo.

In ogromni pospeševalniki, ki stanejo toliko, da se mora za njihovo izgradnjo združiti več gospodarsko močnih držav. Kaj imamo od njih? Z njihovo pomočjo so fiziki – teoretiki narisali sistem elementarnih delcev, ki jih je nekaj sto in so že prava zmešnjava in nadloga. Imajo le teoretično vrednost, praktične pa ne. Za isto stvar imamo navadno lahko več teorij: bolj komplicirane in bolj enostavne teorije. Jaz imam raje bolj enostavne, da vsaj vem, kam bi z njimi. In tudi manj stanejo. Seveda pa se da vsako stvar tudi zelo komplicirati, posebno če se tako prevzameš, da ne vidiš več ničesar razen sebe in svojega omejenega področja.

In letalo Concorde? Govori se, da bo finančna polomija, da bo hud udarec za naravno okolje in da se vsega tega ne splača žrtvovati za tiste businessmane, ki se jim tako zelo mudi, da morajo z nadzvočno hitrostjo dirjati s sestanka na sestanek. Vsi se tega bolj ali manj zavedajo. A zakaj potem ne nehajo, kot so to storili v Ameriki? To bi bila sramota! Ne in ne! Naprej! Napredek! NAPREDEK!

20. stoletje – stoletje napredka znanosti in tehnike! Napredujemo do konca!

Mislil, da je očitno, da se znanost vedno bolj zapira sama vase in da postaja vedno bolj sama sebi namen. Postala je vzvišena, samozadovoljna, dobila je značaj religije 20. stoletja. Ker znanost propada in se ne ponuja več sama od sebe, jo je treba reklamirati, kot na primer reklamirajo ekspedicije na Luno. In ljudje so polagoma začeli verjeti televiziji in vse bolj mislijo, da je znanost tista, ki bo rešila vse naše probleme.

Saj to je res, da je znanost že marsikje zelo pomagala in gotovo še bo. Ne smeš me napačno razumeti. Ne toľčem po znanosti, temveč le po Znanosti. Na eni strani je zdravnik, ki v laboratoriju skuša najti bolezenske klice – prenašalke kake nalezljive bolezni. Njega spoštujem. Na drugi strani pa je nacistični vojni zločinec Werner von Braun, ki je med vojno za Hitlerja gradil zloglasne rakete, zdaj pa je zgradil raketo Saturn. Ne vem, zakaj ljudje v njem vidijo malega Boga. Mogoče zato, ker je tak blefer. Vesoljski znanstvenik! Neka ženska mi je rekla, da „on s svojimi enačbami osvaja medplanetni prostor“. Blef! V – 2 pa je, nasprotno, bila čisto realna stvar. Ali je znanost res že taka religija, da verjamemo takemu bleferju?

Krščanstvo je vplivalo na kulturo Zahoda. Ko je klasični Bog začel umirati, so se ljudje vedno bolj navezovali na nekaj drugega zunaj nas; na primer na znanost, ki so jo začeli že po božje spoštovati.

Toda na srečo nekatere stvari kažejo, da ni več daleč čas, ko bo znanost dobila mesto, ki ji gre; ko bo manj sama sebi namen in se bo bolj povezala s človekom. Razveseljivo je, da vedno več

ljudi v naprednejših deželah izgublja zaupanje v „absolutno znanost“. Evropa je prenatrpana s povratniki iz ZDA, kjer jih ne marajo več. Vedno več je hipijev, ki ne marajo inštitutov in tovarn. Za mnoge je edini koristen znanstvenik Timothy Leary, ki je prvi sintetiziral LSD. Nekateri vodilni znanstveniki sami izjavljajo, da ne vidijo ničesar več, in resno dodajajo, da bo treba znanost povezati s psihologijo in parapsihologijo. Začeli so se zanimati za čarovništvo in okultne vede. To ni klasično čarovništvo, kot ga v glavnem poznamo, temveč čarovništvo v smislu globljega poznavanja narave, občutka za naravo. Če se znanstvenik že ukvarja z zunanjim svetom, naj bo ta odnos vsaj človeški. Mogoče si to malo težko predstavljamo, ker smo preveč vezani na tisto našo strogo, objektivno znanost. A nič ni absolutno, tudi znanost ne. Če ne gre več naprej po starem, je treba iskati novih poti.

Te nove tokove je seveda opaziti v glavnem le v „vrhovih naravoslovnih ved“, na primer v moderni matematiki in fiziki. Ostale smeri ne gredo tako „do dna“ in so za zdaj bolj ali manj še na trdnih tleh.

A počasi se bo tudi drugod moralo marsikaj spremeniti. Posledice prevelike zagnanosti se začnejo kazati povsod. Na primer: že ves svet je kemično zastrupljen. Morda se s stališča današnjega pojmovanja to zdi čudno, toda edini izhod, da bi zares rešili problem, je ta, da zmanjšamo industrijo na minimum. Drugače nastopi veliko sekundarnih težav. Kemiki, kdaj boste začeli rušiti tovarne? To pišem skrajno resno. Pri današnjem tempu industrijske rasti grozi vsemu človeštvu konec že čez sto let, ker bo zmanjkalo surovin, prostora, vode, zraka, ... Torej bomo prisiljeni, da bomo nehali častiti Znanost. Znanost ne bo rešila tega problema. Problem je namreč v nas, ne v našem okolju. Mi sami se bomo morali spremeniti. Kdaj se bomo končno zavedeli, da živimo le zase in za naše otroke, ne pa za neke nore ideje?

Andrej Detela

Šola kot patogenetska institucija

Psihologija in šola

Ko govorimo o psihologiji, se nam skoraj zmeraj zbuja sum, da je že po svoji naravi poklicana, da služi vladajočim razredom; in psihološka literatura o šoli, ki nas mora v celoti razočarati, tako mnenje, vse tako kaže, samo potrjuje. Iz tega popolnoma naravno sledi, da bo spis, ki izhaja iz psihologije, naletel na precejšnje nezaupanje. Vendar pa se mi zdi, da nekateri najzanimivejši problemi, o katerih se razpravlja v političnem boju za šolo in proti njej, nedvomno imajo zvezo, implicitno ali eksplicitno, s pojmi in stališči, ki stopajo v obseg znanja, ki ga danes navadno imenujemo specifičnega za psihologijo. Gre torej za to, ali je mogoče, na manj slučajen in bolj dosleden način, uporabiti dosežke psihologije, izogibajoč se seveda skritih pasti vabljivega in nevarnega psihologizma. In prav znotraj te možnosti bom poskušal izoblikovati svoj zapis, na osnovi nekaterih uvodnih razmislekov.

1. Eden izmed problemov, s katerimi se psihologi najčešče srečujejo, je problem tako imenovane „neprilagojenosti učenca“, ki je, kot se zdi, v zadnjih letih dosegla resnost in razsežnost „družbene bolezni“. Neprilagojenost šoli se razlaga kot študentova patološka nezmožnost prilagoditve zahtevam šole. Zato je ta neprilagojenost razumljena samo kot „simptom duševne zmedenosti“ študenta, ki je seveda širše narave. Obtoženec tako postane seveda študent: mentalno nezrel, nevrotik, psihopat ali – psihotik. Vzroke lahko potem iščemo na različnih nivojih: v centralnem živčnem sistemu, v prvih izkušnjah mladih let, v čustvenih odnosih z ožjimi sorodniki, v družbenem okolju in položaju in tako naprej. Možnosti, da bi prav ta, ista šola, lahko bila krivec za neprilagojenost učencev, pa praktično nihče ne upošteva.

2. Psihoanaliza je pomenila in danes še vedno pomeni napredno točko v psihološki misli. Zdi se mi, da je ena njenih največjih zaslug, da je razvila idejo, da je v oblikovanju osebnosti posameznika daleč najpomembnejša vloga družine, in sicer družine v smislu, kot ga postavlja psihologija, s svojo osnovno strukturo, ki jo sestavljajo nekatere elementarne postavke: razlikovanja – nasprotja med starši – otroci, očetom – materjo, brati – sestrami; želja in prepoved incesta; potreba po odvisnosti – avtonomnosti otrok od staršev in tako naprej. Psihološki pomen, ki ga ima za posameznika struktura družine, je daleč pomembnejši od teže, ki jo lahko zberejo posamezni socialni, ekonomski, kulturni in vzgojni aspekti posamičnih družin ali posamičnih institucij, ki so v tem okviru le nadomestek. V psihoanalitski teoriji torej obstaja logika, da je po svoji pomembnosti vsaka druga družbena institucija drugotnega pomena (in v določenem smislu izpeljana) glede na družino. Če to idejo dosledno izpeljemo, moramo gledati na šolo kot na kraj, kjer posameznikova osebnost samo najde nove možnosti svojega delovanja, ne more pa šola biti izkušnja, ki bi pomagala posameznika oblikovati.

3. Psihoanalitska metoda redukcije ima tako veliko prednost, ki pa v sebi neogibno skriva tudi svoje meje. Slepa zvestoba vsaki črki Freudove misli prepogosto popelje psihoanalitike k temu, da se ne povprašajo o pomenu, ki ga imajo različni aspekti družbene resničnosti. Tako v vedno bolj akademski in izumetničeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“ in „instinktom smrti“ ali med „dobro“ in „hudoobno dušo“. Vse to pa daje psihoanalitikom na področju teorije alibi za njihovo vedno večjo ločenost od družbene resničnosti in politični čeni igri to resničnost končno vidijo v luči statičnega sistema prepisov in predelav nezavedne prvotne domišljije. Predelave pa se v zadnji analizi vedno povrnejo k osnovnim utripom, ti pa se dajo zmerom izvesti na elementarno dialektiko, ki je utemeljena na nasprotju med „instinktom življenja“